

VLADIMÍR

MÍČAN.

Nevratem v nový svět

*O českých osadnících v Bulharsku -
Něco o Čechoslovácích v Jugoslávii a Maďarsku*

BIBLICKÁ JEDNOTA

KČ 11-

KNIŽNICE BIBLICKÉ JEDNOTY

Vladimír Míčan :

Nevratem v nový svět

*O českoslov. osadnících, jejich
náboženských, školských, osvě-
tových, hospodář. a j. poměrech*

v Bulharsku

**Něco o Čechoslovácích
v Jugoslavii a v Maďarsku**

V Brně 1934

11

NÁKLADEM ČASOPISU SVĚTLO A PRAVDA V BRNĚ, UL. KARLA WAWRY 26

jevili velký zájem. Před 11. hod. byl jsem v Červenbregu¹³⁸⁾ a v 11.20 odjížděl jsem

do Vojvodova (Selo Vojvodovo)

(84 km) úzkokolejnou drahou ve vozech, zhotovených v naší kopřivnické vozovce. Chvillemi jsem hleděl do kraje, ale nechal jsem toho, poněvadž vozy s sebou hrozně lomcovaly; chvílemi jsem klímal, leč vzpamatoval jsem se, když mi ranec padl na hlavu a po hlavě k nohám . . . S bolestí jsem se pokusil vzpřímit hlavu a natáhnout krk . . . Nevím, jestli bych snesl ještě jednu takovou ránu!

Horko bylo nesnesitelné. Dusno, v krku sucho. Prodavač bozy, nápoje z prosa, dělal dobré obchody. Někde přistoupil až k vlaku, jinde stál za plotem stanice a cestující se k němu sbíhali. Brzy konev vyprázdnil. Mnozí odcházeli s nepořízenou. Kde vlak stál déle, běhali jsme k studním a postávali na stinné straně vlaku. Lavičky ve stanici bývaly hned obsazeny.

I v Lipnici chtěl jsem ve stínu pookřát. Stojím podle vlaku. Přistoupí ke mně mladý muž, štíhlý, a vlídným, měkkým hlasem se mne ptá, nejsem-li z Brna . . . Jak oko moje zazářilo, jak vřele jsme si ruce stiskli a s jakou srdečností jsme se sesedli. Musel jsem vyprávěti své dojmy z cesty. Ještě jedna stanice Krušovice — a už bude Vojvodovo, těšil mne v tom nesnesitelném parnu pan učitel Jan Findeis . . .

*

Na stanici Vojvodovo stál houfek lidí: pan kazatel Josef Harman, paní učitelová, pan starosta, výpravčí vlaku (náš krajan) a j. v.

¹³⁸⁾ Stanice s mnohými obytnými domy a město Červenbreg jsou od sebe vzdáleny. Za městem Červenbreg jest mírně zvlněná náhorní planina.

„Vítáme Vás!“

„Pěkně Vás vítáme!“

„Pozdrav Vás Bůh!“

Bulharská učitelka, která rovněž si pro hosty přišla, přivítala mne pozdravem: Dobře došli! (Vítáme Vás!)

Jeden, který mne šel též vítat, se opozdil. Já šel na tu spirku¹³⁹⁾ — nebyli jsme dost informováni.

Před stavením slovenského bratra Súpka, nazaréna, u něhož bydlí pan učitel, jsme se rozloučili.

Kazatel Harman se vrací a ptá se: „A co večer? Budete mluvit?“ „Ale budu!“

Avšak cítil jsem, že se na večer nejlépe připravím, když si lehnu. A spal jsem do soumraku . . .

V modlitebně již svítili. Bylo plno, plničko. Vyčkával jsem příchodu bratra kazatele a s ním jsem předstoupil ke stolu Páně.

Sobota večer. Příprava na neděli. Svatvečer. Slychával jsem, že stará Jednota neděli začínala již v sobotu večer, ale takový svatvečer jsem teprv dnes viděl po prvé ve svém životě.¹⁴⁰⁾

¹³⁹⁾ Spirka = zastávka.

¹⁴⁰⁾ V Kloboukách u Brna za sup. dra Císaře v sobotu večer vyzváněli „na neděli“, a to byla špatná hospodyně, která ještě dometala. Každého mysl byla již obrácena ku věži kostelní a s hlaholem zvonů táhla se vzhůru, k Dárci života, aby jemu děkovali za týden uplývající, za Boží milost a dobrotu.

*

Nejkrásnější neděle mívala Jednota Českých bratří. Sobotní odpoledne již bývalo v našich rodinách přípravou pro neděli. Venku v poli všechna práce přestala, jen se uvedl dvůr a domácnost ještě do pořádku a k večeru se shromáždila celá rodina kolem slova Božího k zpěvu a modlitbám.

Nejedná se ovšem jen o klid nedělní, nýbrž o to, jak neděli ztrávit, aby nám byla osvětlením jak těla, tak duše.

Ve shromáždění bylo vše svátečně ustrojeno. Škoda, že nejsem znalcem v krojích, abych dovedl podati a rozebrati krojový svéráz našich dívek a žen¹⁴¹⁾ ve Vojvodově.

A ten zpěv! Celé shromáždění zpívalo dvojhlasně. A jak byl živý, povzbuzující, unášející! Náš vyslanec, pan Prokop Maxa, slyše zpívat toto shromáždění, pravil: „To je vidět radost ze spojení duše s Kristem v těchto písních!“

S radostí velkou rozcházeli jsme se z tohoto svatvečerního shromáždění.

Před modlitebnou (methodistickou) umlouvali se mezi sebou bratří z církve dítek Božích (darbysté), měl-li bych v neděli odpoledne neb večer i v jejich shromáždění slovem Božím posloužiti.

Jedni chtěli věc dojednat hned, druzí mínili s ostatními se radit a rozhodnutí přinést až zítra ráno.

Někteří nechávali rozhodnutí na mně: „Nechce-li, to už ne, chce-li, to má větší význam.“

Pravé odpočínutí jest odpočívání těla i duše. Chceme mít neděli, v níž bychom se cítili dokonale šťastnými a blaženými.

Naši otcové říkali: Poškvrníš-li Pánu Jeho den, neštěstím ti bude celý týden.

Rozhorleme se jako kdysi Nehemiáš, když Tyrští brali Judským soboty, a zaveďme si ve svých sborech a rodinách starý Boží pořádek. Naši otcové jmenovali vždy s úctou neděli dnem Páně a my bychom si měli vytáhnout všechny staré dekrety o svěcení dne Páně.

Začínějme zase neděli již v sobotu večer zpěvem a modlitbou.

Neopouštějme v neděli společná shromáždění jako někteří obyčej mají! Netáhněme jha s nevěřícími!

Českému člověku neděle — to budiž cíl našich snah!

—a.—

Z letáku: Naše právo na neděli. Vydala Bibl. jednota. 20 h.

¹⁴¹⁾ Ženy v jupkách, nabíraných šorcích a s šátky na hlavách.

Většina byla proto, aby rozhodla rada bratří, zvláště na mínění jednoho bratra jim zejména záleželo.

„On je v radě jako ředitel!“

Jedni se báli, aby se proti bratrství neprovinili, jiní zase mínili, že bratrským by nebylo, kdyby někdo z bratří chtěl rozhodovat sám.

„Bude z tohoto patálie!“

„To už by byl popa u nás!“ (Dobiáš v rozhovoru s Pitrou.)

Bývá to vždy k nesnesení, nemohou-li si lidé porozumět, dohodnout. A jest to mnohem horší, když slovo jest jen prázdným zvukem, a není ani v podstatném svornost, ani v nepodstatném volnost, a v ničem lásky.

Už na Svaté Heleně to nebylo možné vydržet! Utéci odtud, to zdálo se být mnohým jediné východisko. Půda kamenitá; politicky jsme byli svázáni; věřící měli zakázáno se scházeti; nadto v srdcích lidských poušť; vroucnost náboženská ubita, bratrství rozleptané.

Ozývala se touha po Americe.

Místo do Ameriky obrátili se krajané do Bulharska, neoslyševše veřejného vyzvání tamní vlády.

Ze Svaté Heleny dva Pitrové přišli do Mrtvice. Byli tu rok, dva napřed, než vyrazil první proud přistěhovalců. Oni přišli v r. 1895.¹⁴²⁾

V Mrtvici byli pravoslavní a již i methodisté. Tu se poznali příchozí ze Sv. Heleny s jejich evangelisty. Z nenadání se našli.

„Spávalo se na psí plachtě! Nebylo se kde umýt, nebylo ani kde, ani kdy co připravit; chodívali jsme umazaní, uprášení, nečistí.“

¹⁴²⁾ Největší příliv krajanů ze Sv. Heleny byl r. 1897.